

1. Bestuur en leden.

Samenstelling per 31 december 2014

Dhr. J.M.(Jan) Min, voorzitter,
Dhr. G.L.A.(Geert) Nelissen, secretaris,
Dhr. F.L.(Frans) Vogelzangs, penningmeester
Mw. C.M.G.I (Carla) Smits, bestuurslid
Mw. M.P.G. (Mia) Storms, bestuurslid
Mw. M.C.M.(Rita) van Gastel, bestuurslid
Dhr. F.M.J. (Frans) Wilms, bestuurslid

De heer Sjeng Smits heeft dit jaar afscheid genomen van het bestuur. Hij kwam in 1996 in het bestuur. Als nieuw lid is tot het bestuur toegetreden de heer Frans Vogelzangs.

De kring telde per 31 december 2014 154 leden.

Lid van verdienste :
Dhr. Jan Gootzen (1995).

2. Bestuursvergaderingen.

In het verslagjaar kwam het bestuur acht maal in vergadering bijeen. Tijdens de vergaderingen stonden de lopende zaken (lezingenprogramma, excursies) op de agenda alsook bijzondere agendapunten (zie hoofdstuk: “Bijzondere activiteiten”). Verder overleg is vaker nodig en gaat per E-mail en telefonisch. De heer Sjeng Ewalds verzorgt in samenwerking met het bestuur de lezingen en bezoekt om die reden af en toe op uitnodiging een of meer bestuursvergaderingen.

3. Contacten met Hoofdbestuur en andere organisaties.

Het bestuur werd vertegenwoordigd op de Algemene Ledenvergaderingen van het LGOG. Leden van het bestuur gaan ook naar de KSC (Kringen-Secties-Commissies) vergaderingen in Weert die als voorbereiding op de Algemene Leden Vergadering(ALV) tweemaal per jaar plaatsvinden.

De kring neemt deel aan het Regionaal overleg Heemkundeverenigingen.

De kring is aangesloten bij het Historisch Platform Venray (HPV), een samenwerkingsverband van organisaties en instellingen op het gebied van geschiedenis en volkscultuur in Venray.

Diverse bestuursleden nemen deel aan de algemene ledenvergaderingen van het HPV die viermaal per jaar plaatsvinden.

4. Lezingen:

20 jan 2014

Dhr. Jos Engelen,
De Zouavenoorlog 1860 - 1870.

75 belangstellenden

Eeuwenlang was Italië verdeeld in een aantal kleine staatjes waaronder de in 756 gevormde Kerkelijke Staat. Ook na het congres van Wenen (1814-1815) bleef Italië verdeeld. In Italië ontstond een beweging die de Italiaanse eenheid tot doel had. Tijdens het pontificaat van paus Pius IX (1846-1878) werd ook de kerkelijke staat betrokken in de strijd tot de vorming van een groot Italiaans rijk met Rome als hoofdstad. Andere hoofdrolspelers waren onder andere Victor Emanuel II, koning van Sardinië en de vrijheidsheld Giuseppe Garibaldi. In 1860 gingen al enkele gebieden van de kerkelijke

Jaarverslag 2014 LGOG Kring Venray.

staat verloren. Pius IX richtte toen een oproep tot de jeugd van de gehele katholieke wereld om de Kerkelijke Staat te komen verdedigen. Velen gaven in de periode 1860-1870 gehoor aan deze oproep. Toch slaagde Victor Emanuel er op 20 september 1870 in Rome te veroveren. Rome werd nu de hoofdstad van het eengemaakte Italië en de meer dan 1000 jaar bestaande Kerkelijke Staat hield op te bestaan. In het Verdrag van Lateranen tussen Pius XI en de Benito Mussolino werd het soevereine Vaticaanstad in het leven geroepen.

17 feb 2014

Dhr. Marcel Dings,
De steenfabricage in de regio Venray.

81 belangstellenden

De meeste huizen zijn tegenwoordig gebouwd van bakstenen. Tot 1850 was dit bouw materiaal alleen voor de gegoede burgers weggelegd. Vervolgens werd de baksteen het standaard materiaal voor het optrekken van gevels. Door de aanwezigheid van geschikte klei, ontstonden vanaf dat moment ook diverse steenfabrieken langs de Limburgse Maas.

Marcel Dings heeft ons door de gehele geschiedenis van de steenfabricage in de regio Venray geleid. Hierbij heeft hij in het eerste deel van zijn lezing aangegeven hoe het productieproces in de loop der tijd omgevormd werd van zwaar en arbeidsintensief werk in veel kleine fabriekjes naar de huidige massaproductie in enkele grote fabrieken. Tevens heeft hij een vergelijking gemaakt met de vervaardiging van dakpannen en gresbuizen, de twee andere vormen van grofkeramische producten.

Na de pauze behandelde hij de afzonderlijke grofkeramische fabrieken in en rondom Venray. Alleen in Venray zelf waren er rond 1870 maar liefst 15 steenbakkerijen. Maar ook in Meerlo-Wanssum waren veel steenovens. Door de steeds verder gaande mechanisering van de fabricage, bleven na de Tweede Wereldoorlog nog maar vier fabrieken in de regio over. In 1981 sloot het laatste bedrijf haar poorten. Daarmee kwam een einde aan een interessante bedrijfstak die altijd voor veel werk gezorgd had.

17 mrt 2014 Dhr. Jan Strijbos,
Castenray in woord en beeld.

75 belangstellenden

De vroegste geschiedenis van Castenray is terug te voeren tot de prehistorie, toen in deze contreien reeds menselijke bewoning en bezigheid voorkwam. Op Castenrays grondgebied zijn tal van potscherven gevonden uit de Bronstijd (1500-1200 v. Chr.), maar ook vuurstenen bijltjes, schrapertjes, klingetjes en pijlspten uit het Neolithicum, de Nieuwe Steentijd (4000-1500 v. Chr.). Ook vondsten uit latere perioden, als de IJzertijd en de Romeinse, Merovingische, Karolingische en Middeleeuwse periode kwamen in Castenray aan de oppervlakte.

Midden in Castenray staat de kerk, gewijd aan St. Matthias, de patroonheilige van de parochie. De verering van deze apostel gaat terug naar 1434, toen een nieuw gebouwde kapel in Castenray aan deze heilige gewijd werd. De kapel werd aanvankelijk bediend door geestelijken van de St. Petrus Bandenparochie te Venray. Vanaf 1804 namen priesters van de St. Gertrudisparochie uit Oirlo dit over, totdat Castenray, na eerst in 1922 tot rectoraat verheven te zijn, in 1933 een zelfstandige parochie werd, waartoe sinds 1960 de gehele buurtschap Klein Oirlo behoort. In de Castenrayse kerk staat een laatgotisch beeld van St. Matthias en een neogotisch beeld van de H. Brigida. Op de feestdagen van St. Matthias en St. Brigida kwamen vroeger honderden bedevaartgangers uit de omliggende dorpen naar Castenray om hen te vereren en hun voorspraak in te roepen.

Het priesterkoor van de Castenrayse kerk stamt uit het einde van de 15^e eeuw. In november 1944 lieten de Duitsers de kerktoren springen en daarbij werd ook het kerkschip grotendeels verwoest. Het monumentale priesterkoor bleef gelukkig gespaard. In de apsis van dit koor bevinden zich drie prachtige, gebrand-schilderde ramen. Het middelste is van de kunstenaarshand van Charles Eyck en de twee andere zijn gemaakt door Hans Truijen. Beiden zijn gerenommeerde Limburgse glazeniers.

Castenray heeft een vrij uitgestrekt buitengebied, waar voornamelijk agrarische bedrijven gevestigd zijn en waar akkers, weilanden, maar ook bossen elkaar afwisselen. Enkele fraai gerestaureerde, zeer oude boerderijen (rijksmonumenten) met een woonbestemming staan te pronken in dit buitengebied.

Castenray is een modern dorp met veel natuur. Her en der vind je diverse monumenten die verwijzen naar een gebeurtenis uit het verleden van het dorp. Al deze elementen maken samen met de fraaie natuur een bezoek aan Castenray meer dan waard.

14 apr 2014 Dhr. Joost Geurts,
De Boogaard, van hoeve tot restaurant.
100 belangstellenden

De Boogaard (vroeger ook wel genoemd Bongertshoff en Simonshoff) is een eeuwenoude hoeve gelegen op een terp in Geysteren. De naam van deze hoeve is afkomstig van het dialectwoord “de Bòggerd”, wat betekent ‘grasland met fruitbomen bij de boerderij’. Tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw is de Boogaard ook omringd geweest door eeuwenoude fruitbomen. De boomgaard is voor een belangrijk deel gerooid omdat de bomen erg beschadigd waren door de neergekomen granaten in de Tweede Wereldoorlog. De nabijgelegen kerk, het kasteel alsook het woonhuis van de Boogaard zijn in deze oorlog vernield. Het woonhuis en delen van bijgebouwen van de Boogaard zijn in 1946 herbouwd en hersteld. De schuur is nog in originele staat en is midden 1800 gebouwd door Antoon Peeters, de grootvader van mijn grootvader.

Deze hoeve is gedurende ruim 200 jaar bewoond geweest - eerst in erfpacht, later in eigendom - door de families Kersten, Peeters en Geurts. Deze families zijn in familielijn met elkaar verbonden. In 1974 is de hoeve door de familie Frans Geurts verkocht aan de Stichting Landgoed Geysteren. Daarmee kwam de hoeve na zeer lange tijd weer terug in adellijk bezit.

Hiermee eindigde ook het gebruik van deze plaats als boerderij. In 1983 is door Ilona Grothausen een eethoeve gestart op de Boogaard. Vanaf oktober 2012 is het restaurant van haar overgenomen door Jan en Anita Cremers. Zij beiden zullen onze gastheer en gastvrouw zijn bij deze lezing.

In de lezing zal nader ingegaan worden op de geschiedenis van De Boogaard en haar bewoners. Er zullen verhalen verteld worden en er worden beelden getoond. In de verhaallijn wordt ook verbinding gemaakt met Geysteren en haar bewoners, de roomboterfabriek op de Spiekert, het gilde, de vereniging jonge boeren in Geysteren, het kasteel, de boerensteenoven te Tienray, de Boerenleenbank, de kerk, het kerkbestuur en de fabrieksraad, Rolduc en het dagblad De Tijd.

De eerste (door mij gevonden) vermelding van de hoeve is 17-03-1641: “geboren Derick in den Bogert (= Simonshoff)”. De plaats en hoeve zijn echter veel ouder. Dit vraagt

Jaarverslag 2014 LGOG Kring Venray.
nog om nader onderzoek.

De Boogaard in de jaren zestig
Een tekening van Herman
Geurts

15 sep 2014 John Jagt,
Limburg 66 miljoen jaar geleden.
70 belangstellenden

Tussen ruwweg 68 en 66 miljoen jaar geleden, tijdens het Laat-Krijt, stonden grote delen van Europa onder water, dus ook Zuid-Limburg en aangrenzende delen van België en Duitsland. Dat kwam deels omdat er op de Noord- en Zuidpool zo goed als geen ijs lag. Op de plek van de huidige Noordzee was het zeewater behoorlijk diep, 250 meter en meer. De omgeving van Maastricht in die tijd was vergelijkbaar met een soort badkuip, waarbij steeds meer materiaal op de bodem terecht kwam en het ondieper (50 meter en

minder) en ook warmer, subtropisch zelfs, werd. Bepaalde fossiele koralen leren dat de watertemperatuur gemiddeld 20 graden Celsius was. Op het land was het dus nog warmer, en dat bijna het hele jaar door. In dit subtropisch ‘snorkelparadijs’ zwommen vele soorten inktvis, beenvis, haai en rog rond. Enkele daarvan bereikten forse afmetingen van 2 tot 4 meter. Op de zeebodem krioelden zee-egels, zeesterren, slangsterren, krabben, kreeften, schelpen en slakken. Na hun dood vielen hun kalkskeletjes langzaam uit elkaar en werden deel van de zeebodem. Net als de hedendaagse koraalriffen in het Caraïbisch gebied en rond Indonesië zal het een ware kleurenpracht geweest zijn. Aan de top van de voedselketen stonden zeeschildpadden, haaien en mosasauriërs, een groep van aan het leven in zee aangepaste hagedisachtige dieren tot wel 15 meter lang. Vijf soorten zijn nu bekend uit onze omgeving, waarvan er twee wel heel erg tot de verbeelding spreken. Dat zijn Bèr, gevonden in 1998 in de St. Pietersberg (groeve ENCI), en Carlo, die in 2012 tevoorschijn kwam op dezelfde plek. De officiële naam van Bèr is *Prognathodon saturator*; Carlo moet nog even wachten op een naam tot het prepareren is afgerond. In dezelfde tijd leefden op het land dinosauriërs en vogels, maar ook heel kleine zoogdiertjes, een soort buidelrat. Resten van deze dieren kwamen via de rivier in zee terecht, maar dat gebeurde maar heel af en toe.

20 okt 2014

Dhr. Henk van Straten,
Mijn verhaal over de jaren 1940 – 1945.

60 belangstellenden

Je zou het een late roeping kunnen noemen. Henk van Straten (96) uit Venray houdt sinds enkele jaren indrukwekkende lezingen op scholen en voor groepen volwassenen over zijn ervaringen tijdens de oorlog. Om te waarschuwen, maar ook om zelf te verwerken.

Deze avond vertelt de heer van Straten over zijn belevenissen als jonge sergeant in het Nederlandse leger tijdens de vijf oorlogsdagen in mei 1940. Over zijn tijd

als douanier in Putte en Budel. Hoe hij ontsnapte aan de toorn van de bezetter doordat een joodse vluchteling die hij over de grens geholpen had, verklaarde hem niet te kennen. Over zijn tijd in Berlijn, waar hij in de wapenindustrie moest werken. De helse bombardementen op de Duitse hoofdstad. Zijn Poolse vriendinnetje dat hij daar had leren kennen. Dat werd opgepakt en waarschijnlijk terechtgesteld omdat ze voedselbonnen aan haar landgenoten had gegeven. Hoe hij vastzat in een schuilkelder, terwijl de stad boven hem in brand stond. En hoe hij in een gevangenis op het Duitse platteland een nacht lang wachtte op zijn executie. Een executie die een macaber grapje bleek te zijn van de cipier. Over al die doden, uit elkaar gerukte en verbrande lichamen die hij telkens weer voor ogen kreeg. En de angst om steeds maar weer dode mensen te zien... Ruim zestig jaar lang zweeg Van Straten over al zijn gruwelijke belevenissen. Ook tegenover zijn kinderen. “Waarom? Ik weet het niet”, zegt de 96-jarige. “Ik ging het onderwerp altijd uit de weg, uit angst om als man emoties te tonen, denk ik. Ik ben en blijf een man. Maar begrijp me goed, ik heb na de oorlog een gelukkig en prettig leven gehad en ik heb er ook geen trauma aan overgehouden. Maar toch, ik voelde zes jaar geleden de behoefte mijn ervaringen in een boek van me af te schrijven. Schrijven, al was het evengoed een worsteling, is toch wat afstandelijker dan vertellen.” Vertellen kan Van Straten inmiddels ook. Heel boeiend zelfs. Op scholen, bij het oorlogsmuseum in Overloon en op het oorlogskerkhof in Ysselsteyn en bij edereen die het maar horen wil.

17 nov 2014 Dhr. Mart Bohnen/Guus Jansen/Kees Schutgens,
Kerkvisitaties in Venray en omgeving.

52 belangstellenden

Eind vorig jaar vond de lancering plaats van een website waarop de transcripties en vertalingen zijn te vinden van circa 1700 verslagen van visitaties (inspectiebezoeken)

Jaarverslag 2014 LGOG Kring Venray.

door of namens de bisschop verricht in de parochies van het oude, eerste, bisdom Roermond. Dit bisdom heeft bestaan van 1559 tot 1801 en omvatte grote delen van de huidige provincie Limburg, maar ook parochies in de regio Nijmegen, Oost-Brabant en de het Duitse Nederrijngebied.

Bij de visitatieverslagen gaat het in de regel om gegevens over het kerkgebouw en de aankleding ervan, de ambtsvervulling en het gedrag van de clerus, kerkmeesters, kosters en onderwijzers in dienst van de parochie. Ook over het godsdienstig en zedelijk leven van de parochianen zijn aantekeningen gemaakt.

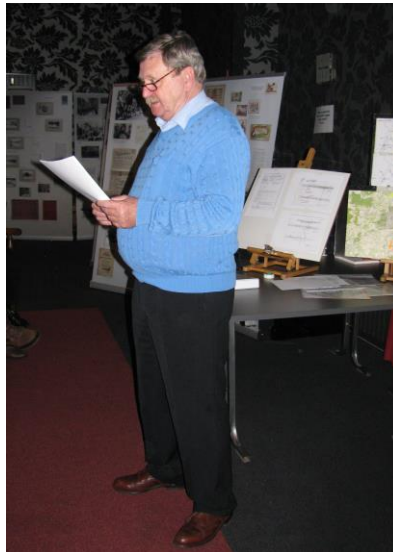
Op 17 november aanstaande brengen drie leden van de "werkgroep kerkvisitaties" het resultaat van dit project in de regio Venray onder de aandacht van historisch geïnteresseerden. Tevens doen zij een beroep op eenieder om te helpen bij het vervolmaken van de transcripties en vertalingen.

Na een korte uiteenzetting over de totstandkoming van het visitatieproject door Mart Bohnen, belicht Kees Schutgens de achtergrond van de oprichting van het oude bisdom Roermond in 1559.

Het kerkelijk hervormingsstreven dat tot uitdrukking kwam in het Concilie van Trente (1545-1563), ging hierbij hand in hand met het landsheerlijke eenheidsstreven in de Bourgondisch-Habsburgse Nederlanden. Vervolgens doet Guus Janssen het fenomeen visitatie uit de doeken, waarbij ook wordt stilgestaan bij de verschillen tussen de Luikse en Roermondse visitatiepraktijk.

In het tweede deel, na de pauze, staat de inhoud van de visitatieverslagen centraal: Kees Schutgens belicht de sacramentele praktijk en dan met name de Paascommunie. Guus Janssen gaat nader in op de praktijk van de visitatie van het landdekenaat Kessel.

De avond eindigt met een korte demonstratie van de visitatiewebsite door Mart Bohnen.

15 dec 2014

Dhr. Hans Steenmetz,
Verhalen rond de gevechten bij Overloon en Venray. Bij
deze lezing zijn de door de Provincie Limburg

beschikbaar gestelde 15 banners over de bevrijding van Limburg voor het publiek tentoongesteld.

105 belangstellenden

Er is al heel veel geschreven en gezegd rond de gevechten die in oktober en november 1944 in het gebied rond Overloon en Venray zijn gevoerd. In het begin was niet eens bekend dat er zo zwaar is gevochten met zoveel verlies aan mensenlevens. De inzet van de Geallieerden en het taaie verzet van de Duitsers is op sommige punten buiten proportioneel geweest.

Daar gaat dit verhaal onder andere over. Hoe komt zoiets tot stand en wat is de uitkomst geweest. Welke invloeden zijn er geweest om te komen tot zulke zware verliezen aan materiaal maar vooral aan mensen zowel militaire als burgers. Waarom wordt er gesproken over “de Grootste Tankslag in Europa” terwijl er nauwelijks tanks waren om dat te verwezenlijken. Vaak wordt aangenomen dat een gevecht zomaar plaatsvindt .

Niets is minder waar.

Het vergt een enorme inspanning aan voorbereiding en planning voor elke actie en inzet. Alles dient tevoren nauwgezet te worden verkend. Daar heeft het veel aan ontbroken. Vaak op het arrogante af.

Hoe gebeurt dat dan en waarom ging het ineens anders dan in Frankrijk en België?

Waarom konden de Duitsers zo makkelijk de tegenstanders blokkeren?

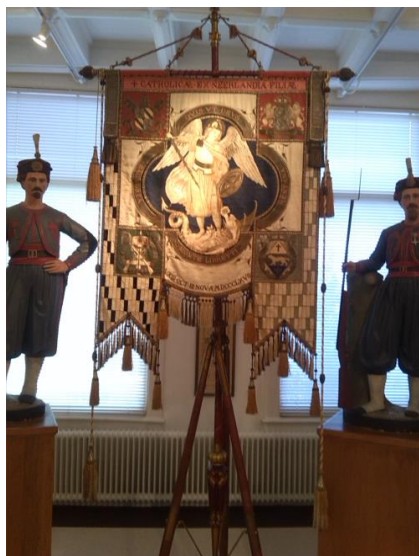
Kortom een aantal zaken worden belicht waardoor meer nuances uit militair oogpunt naar voren komen. Ook zal een deel van de nasleep , dus na de Bevrijding ter sprake komen. Waarom duurde het nog een maand voor de geallieerden doorstoten richting Venlo. In zijn verhaal zal de spreker proberen een aantal zaken toe te lichten vanuit zijn militaire achtergrond.

5. Excursies.

15 feb 2014

Excursie naar Oudenbosch, met een bezoek aan het Zouavenmuseum en de Basiliek o.l.v. gidsen.

10 deelnemers

4 okt 2014

**Excursie naar Castenray, met een wandeling langs diverse monumenten die herinneren aan een persoon of gebeurtenis uit het Castenrays verleden en een bezoek aan de historische boerderij “Landschrijvershof”(rijksmonument).
*17 deelnemers***

De 17e eeuwse boerderij de Landschrijvershof

6. Bijzondere activiteiten.

Vak-O.

Gemeente Venray heeft naast andere historische verenigingen ook het LGOG verzocht om zitting te nemen in een klankbordgroep met als taak de maatschappelijke waarde van graven in het zogeheten Vak-O van de algemene begraafplaats Boschhuizen te bepalen. Voor LGOG is het van belang dat de historische waarde van dit deel van de

Jaarverslag 2014 LGOG Kring Venray.

begraafplaats, ontstaan door overplaatsing in 1972 van bestaande kerkhoven in het centrum van Venray, behouden blijft.

Maquette.

De afbeelding op schaalgrootte van het centrum van Venray van voor 1940 is destijds door het LGOG geschonken aan de Gemeente Venray en gefinancierd door de uitgifte van stukken welke inwoners van Venray konden adopteren. De maquette heeft geruime tijd in het Gemeentehuis gestaan, is vervolgens gaan zwerven op verschillende plekken in Venray en daarna ergens opgeslagen.

Het LGOG heeft zich jaren ingespannen om de maquette op de vertrouwde plek in het Gemeentehuis te krijgen waar hij sinds enkele maanden weer is te aanschouwen door de bezoekers.

Roynet

Op de site van het LGOG binnen Roynet, het digitale geheugen van Venray, is de opschoningsactie van al het aanwezige materiaal voortgezet.

Beschrijven historisch fotomateriaal.

Maandelijks worden door LGOG en Roynet in samenwerking met verpleeghuizen bijeenkomsten georganiseerd voor het detecteren en beschrijven van oude foto's met behulp van belangstellenden. Deze bijeenkomsten zijn een doorslaand succes en worden druk bezocht.

Zorgboerderijen.

Ook in 2014 heeft LGOG een aantal bijeenkomsten in zorgboerderijen georganiseerd. Met behulp van PowerPoints over diverse volksgebruiken door de jaren heen wordt bij deelnemers het lange termijn geheugen geactiveerd.

Basiscursus streekgeschiedenis Venray.

De cursus, opgezet door het LGOG, welke in 2013 was gestart en in maart '14 werd beëindigd was met 25 deelnemers vol bezet. Inmiddels is besloten ook in het voorjaar van 2015 een cursus te organiseren vanaf 24 februari 2015. De animo hiervoor is zo groot dat zelfs een 2de cursus wordt voorbereid.

Huldiging jubilarissen LGOG.

Op 17 maart 2014 zijn tijdens de ledenvergadering van de Kring 2 jubilarissen gehuldigd i.v.m. hun 25-jarig lidmaatschap van het LGOG.

Overige activiteiten.

Bestuursleden waren o.a. aanwezig bij diverse openingen van tentoonstellingen in het Venrays Museum.

Met vriendelijke groet,

Geert Nelissen
Secretaris LGOG Kring Venray